

مقایسه تأثیر رمی فنتانیل و آلفنتانیل بر تغییرات قلب و عروق به دنبال لوله‌گذاری تراشه

قاسم سبحانی^۱ دکتر هاشم جری‌نشین^۲ دکتر سعید کاشانی^۳ محمدصادق کلوردی‌یزدی^۱ فرامرز کوشش^۳ سعید حسینی‌تشنیزی^۴

^۱ مریبی گروه بیهوشی، ^۲ استادیار گروه بیهوشی، ^۳ مریبی گروه آمار حیاتی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان ^۴ مریبی گروه بیهوشی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر

مجله پژوهشی هرمزگان سال شانزدهم شماره پنجم آذر و دی ۹۱ صفحات ۳۵۵-۳۶۱

چکیده

مقدمه: به منظور انجام عمل جراحی، القاء بیهوشی عمومی و حفظ راه هوایی و تأمین تهویه، لارینگوسکوپی و لوله گذاری تراشه امری ضروری می‌باشد. اما لارینگوسکوپی و لوله گذاری تراشه می‌تواند موجب واکنش هموینامیک به شکل افزایش فشارخون، ضربان قلب، اختلال ریتم قلب و ایسکمی میوکارد و در نهایت انفارکتوس میوکارد و سکته مغزی گردد. مطالعه حاضر به منظور مقایسه اثرات دو داروی مخدر سریع‌الاثر رمی فنتانیل و آلفنتانیل بر پاسخ‌های هموینامیک متعاقب لارینگوسکوپی و لوله گذاری تراشه به انجام رسید.

روش کار: پژوهش حاضر به صورت کارآزمایی بالینی نوسکور بر روی ۸۰ بیمار ۲۰-۵۰ ساله با *ASA I* و *II*) که کاندید عمل جراحی الکتیو تحت بیهوشی عمومی بودند، انجام شد. بیماران به صورت تصافی ساده در دو گروه چهل نفری تقسیم شدند. در هر دو گروه از روش بیهوشی یکسان استفاده گردید. در گروه یک رمی فنتانیل با وزن 1 mcg/kg و در گروه دو آلفنتانیل با وزن 15 mcg/kg یک دقیقه قبل از القاء بیهوشی تجویز گردید. پاسخ‌های هموینامیک در زمان ورود بیمار، بعد از القاء بیهوشی، پس از لوله‌گذاری تراشه و نیمی سوم و پنجم پس از لوله‌گذاری تراشه به روش غیر تهابی اندازه‌گیری و ثبت گردید. داده‌ها به کمک نرم افزار آماری SPSS 19 و با استفاده از روش‌های آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج: بلاعده پس از تزریق داروی القاء، فشارخون سیستول، دیاستول و متoste شریانی در هر دو گروه کاهش معنی‌داری پیدا کرد ($P < 0.05$). اما ضربان قلب افزایش یافت که آزمون آماری اختلاف معنی‌داری بین دو گروه نشان نداد. پس از لوله‌گذاری تراشه بجز ضربان قلب سایر پارامترهای مورد ارزیابی در سطح پایه دچار افزایش شدند و از دقیقه سوم مجدداً کاهش یافته و در دقیقه پنجم تمام متغیرها به سطح زمان قبل از لوله‌گذاری تراشه برگشتند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج این پژوهش، هر دو داروی رمی فنتانیل و آلفنتانیل، تغییرات هموینامیک ناشی از لارینگوسکوپی و لوله گذاری تراشه را کاهش می‌هند و می‌توان به منظور کنترل پاسخ‌های فشاری متعاقب لوله‌گذاری تراشه با اطمینان از این دو دارو استفاده نمود.

کلیدواژه‌ها: رمی فنتانیل - آلفنتانیل - لارینگوسکوپی - لوله‌گذاری - هموینامیک

نویسنده مسئول:

محمد صادق کلوردی‌یزدی

گروه بیهوشی پیارستان شیمی‌ MED

دانشگاه پژوهشی هرمزگان

بدرعباس - ایران

تلفن: +۹۸ ۹۱۷ ۳۶۹ ۱۹۹

پست الکترونیکی:

golvardy@yahoo.com

دریافت مقاله: ۹۰/۶/۳۰ اصلاح نهایی: ۹۱/۳/۱۶ پذیرش مقاله: ۹۱/۳/۱۶

مقدمه: و حفظ راه هوایی مناسب برای تأمین تهویه بوسیله لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه امری ضروری است (۱،۳،۴). پاسخ‌های قلبی عروقی بدنبال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه به خوبی مورد بررسی قرار گرفته است، به طوری که به صورت مشترک باعث واکنش هموینامیک و افزایش غلظت پلاسمایی کاتکولامین‌ها می‌شود. در نتیجه می‌تواند باعث افزایش

امروزه متخصصین بیهوشی همواره سعی در بوجود آوردن شرایط ایده‌آل جهت جراحی بیمار یعنی حالت خواب، بی‌دردی کافی و شلی عضلات داشته تا اعمال جراحی مختلف انجام شود. بدین منظور و جهت القاء بیهوشی عمومی، برقراری

روش کار:

در این مطالعه کارآزمایی بالینی دو سوکور به منظور تعیین تأثیر داروی رمی فنتانیل و آلفتانیل بر تغییرات همودینامیک، تعداد ۸۰ بیمار که جهت عمل جراحی به اتاق عمل بیمارستان شهید محمدی مراجعه نمودند، انتخاب و بصورت تصادفی به دو گروه ۴۰ نفره تقسیم شدند.

با بررسی متون و استفاده از پژوهش مشابه دوز استفاده از دو دارو انتخاب گردید.

معیارهای ورود به مطالعه شامل بیماران در کلاس فیزیکی (ASA) یک و دو و سن بین ۲۰ تا ۵۰ سال بود. بیماران در سینین بالاتر از ۵۰ سال و کلاس فیزیکی بیش از دو، سابقه مشکلات قلب و عروق، احتمال لوله‌گذاری مشکل و زمان لارینگوسکوپی طولانی از مطالعه خارج گردیدند. از تمام بیماران رضایت لازم اخذ گردید. برای تمام بیماران اقدامات لازم به منظور آمادگی جهت القاء بیهوشی مانند سرم مورد نیاز تجویز گردید و به مدت سه دقیقه با اکسیژن صد درصد پره اکسیژنه شدند.

از زمان ورود، بیماران تحت پایش ضربان قلب، درصد اشتعاع اکسیژن خون شریانی توسط دستگاه پالس اکسی مترا، فشارخون غیرتهاجمی و الکتروکاریوگرافی قرار گرفتند.

داروهای بیهوشی تجویز و پارامترهای همودینامیک توسط همکار دیگر به صورت ثابت و بدون آگاهی از نوع داروی مخدر، اندازه‌گیری و ثبت گردید. به تمامی بیماران به صورت پیش دارو میدازولام وریدی (۰/۰۵ میلی‌گرم بر کیلوگرم) تجویز گردید. یک دقیقه قبل از القاء بیهوشی بیماران گروه یک ($N=40$) بصورت دوز یک‌جا رمی فنتانیل (یک میکروگرم بر کیلوگرم) و بیماران گروه دو ($N=40$) آلفتانیل (۱۵ میکروگرم بر کیلوگرم) دریافت نمودند. پس از دریافت مقادیر کی داروی مخدر برای بیماران هر دو گروه القاء بیهوشی توسط داروی نسدونال وریدی (۵ میلی‌گرم بر کیلوگرم) صورت گرفت و به منظور شلن عضلانی ساکسنیل کولین (۱/۵ میلی‌گرم بر کیلوگرم) تزریق شد.

حدود یک دقیقه پس از تزریق شلنکننده عضلانی لوله‌گذاری تراشه توسط همکار بیهوشی که از نوع داروی مخدر تزریقی آگاهی نداشت، انجام شد.

فشارخون، افزایش ضربان قلب، اختلال ریتم قلب، بالا رفتن فشار داخل جمجمه (ICP) و افزایش نیاز میوکارد به اکسیژن شود و در بیماران مستعد موجب ایسکمی میوکارد گردد (۱-۴).

از سوی دیگر مشخص شده است که تحريك ناشی از لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه بسیار شدید بوده و می‌تواند با تحريك سیستم سمپاتیک باعث بالا رفتن فشارخون و ضربان قلب در بیمارانی که پاسخ‌های سیستم سمپاتیک در آنان به خوبی کنترل نشده، گردد (۴).

این عوامل ممکن است باعث خطرات مرگباری چون ایسکمی میوکارد، انفارکتوس میوکارد و سکته مغزی هموراژیک و بالا رفتن میزان موربیدیتی و مورتالیتی در بیماران گردد (۵). از طرفی این پاسخ‌ها می‌توانند موجب پیامدهای ناگوار در بیماران قلبی عروقی و افراد مسن به دلیل ذخیره فیزیولوژیک کم و شیوع بالای بیماریهای قلبی عروقی در سن بالا شوند (۶،۱۳).

این عوارض لزوم کنترل پاسخ‌های همودینامیک را هنگام لوله‌گذاری تراشه ضروری می‌سازد. به همین دلیل لوله‌گذاری تراشه بوسیله تجویز شلکننده عضلانی و داروهای سرکوبکننده پاسخ همودینامیک در مرحله القاء بیهوشی تسهیل می‌یابد.

به منظور تعديل پاسخ‌های همودینامیک ذکر شده، می‌توان از مخدرا (۲،۵،۶)، داروهای گشادکننده عروق (۷)، بنزودیازپین‌ها (۷) و سدکنندهای گیرنده بتا (۸،۹،۱۱) استفاده کرد.

تاكون مطالعات متعددی بصورت مشابه صورت گرفته و اثر مخدرا را در کنترل پاسخ‌های همودینامیک متعاقب لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه مورد بررسی و مقایسه قرار داده‌اند (۱۷،۱۴،۱۳،۱۰،۶،۱۲). امروزه داروهای مخدر به طور معمول قبل از القاء بیهوشی به منظور تسهیل لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه مورد استفاده قرار می‌گیرند.

با توجه به اهمیت تغییرات همودینامیک در کیفیت بیهوشی و حفظ سلامتی بیماران، این مطالعه واکنش‌های قلبی عروقی بیماران بدنیال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه را با استفاده از تجویز دو داروی مخدر رمی فنتانیل و آلفتانیل به علت شروع اثر سریعتر نسبت به بقیه مخدرا و فارماکولوژی ایده‌آل مورد مقایسه و بررسی قرار می‌دهد.

نتایج:

از بین تعداد ۸۰ بیمار که در مطالعه شرکت داشتند، بیشترین درصد نمونه‌های پژوهش در گروه رمی فنتانیل ۳۰ نفر (۷۵ درصد) و در گروه آلفتانیل ۳۷ نفر (۹۲/۵ درصد) مرد بودند. میانگین سن نمونه‌های پژوهش در گروه رمی فنتانیل ۲۶/۶ با انحراف معیار ۹/۶ و در گروه آلفتانیل ۲۲/۸ با انحراف معیار ۷/۳ بود و آزمون آماری اختلاف معنی‌داری بین دو گروه نشان نداد. بلافاصله پس از تزریق داروی مخدر مورد نظر و داروهای القاء بیهوشی، فشارخون سیستولیک، دیاستولیک و فشارخون متوسط شریانی در هر دو گروه کاهش معنی‌داری پیدا کرد ($P=0.01$) (جداول شماره ۱ و ۲).

در ادامه بیهوشی ریه‌های بیماران با اکسیژن و گاز اکسید نیتروز به نسبت ۵۰ درصد و هالوتان ۵/۰ درصد تهویه گردید. به منظور حفظ شلی عضلانی آتراکوریوم ۰/۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم تزریق گردید. فشارخون سیستولیک، دیاستولیک، فشار متوسط شریانی و ضربان قلب در بد و ورود، بعد از تزریق دارو (قبل از لوله‌گذاری تراشه)، بعد از لوله‌گذاری تراشه، سه دقیقه پس از لوله‌گذاری تراشه و پنج دقیقه پس از لوله‌گذاری تراشه توسط همکار ثابت بیهوشی که از نوع داروی مخدر تجویزی آگاهی نداشت، اندازه‌گیری و در چکلیست تنظیم شده، ثبت گردید. سپس اطلاعات ثبت شده وارد نرم‌افزار آماری SPSS 19 گردید و با استفاده از روش‌های آماری توصیفی همچون توزیع فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار، آزمون t-test و آزمون آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری مورد تجزیه و تحلیل اطلاعات قرار گرفت. در تمام آزمونها سطح ۵٪ به عنوان معنی‌داری تلقی شد.

جدول شماره ۱- مقایسه میانگین و انحراف معیار فشارخون سیستولیک و دیاستولیک بین دو گروه دارویی رمی فنتانیل و آلفتانیل

زمان اندازه‌گیری	فشارخون سیستولیک					
	سطح معنی‌دار آزمون t	آلفتانیل	رمی فنتانیل	سطح معنی‌دار آزمون t	آلفتانیل	رمی فنتانیل
بدو ورود	۰/۹۶۲	۷۵/۲±۱۴/۲	۷۵/۲±۸/۸	۰/۶۰۱	۱۲۶±۱۳/۸	۱۲۴/۵±۱۱/۵
قبل از لوله‌گذاری	۰/۸۴	۶۵/۳±۱۲/۸	۶۴/۸±۸/۸	۰/۶۱۹	۱۰۸/۶±۱۲/۴	۱۱۰±۱۲/۱
بلافاصله پس از لوله‌گذاری	۰/۸۶۹	۷۸/۷±۱۴/۱	۷۷/۸±۱۲/۷	۰/۸۲۰	۱۲۲/۱±۱۲/۶	۱۲۳/۸±۱۶/۴
دقیقه سوم	۰/۳۵۴	۷۷/۲±۱۳/۷	۶۹/۷±۹/۹	۰/۴۴۶	۱۱۳/۲±۱۲/۸	۱۱۱±۱۳/۴
دقیقه پنجم	۰/۴۵۶	۷۶/۱±۱۱	۶۷/۲±۹/۹	۰/۱۰۹	۱۰۷/۳±۱۲/۵	۱۰۲/۸±۱۲/۲
						P=۰/۰۳۸ P=۰/۰۱ P=۰/۰۴۱ P=۰/۰۳

آزمون آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری

جدول شماره ۲- مقایسه میانگین و انحراف معیار فشارخون متوسط شریانی بین دو گروه دارویی رمی فنتانیل و آلفتانیل

زمان اندازه‌گیری	رمی فنتانیل میانگین (انحراف معیار)			آلفتانیل میانگین (انحراف معیار)		
	سطح معنی‌دار آزمون t	رمی فنتانیل میانگین (انحراف معیار)	آلفتانیل میانگین (انحراف معیار)	سطح معنی‌دار آزمون t	رمی فنتانیل میانگین (انحراف معیار)	آلفتانیل میانگین (انحراف معیار)
بدو ورود	۰/۸۹۱	۹۲/۲±۸/۱	۹۱/۶±۱۱/۳			
قبل از لوله‌گذاری	۰/۹۶۴	۷۹/۷±۳/۷	۷۹/۹±۵/۱			
بلافاصله پس از لوله‌گذاری	۰/۹۸۴	۹۳/۲±۱۲/۴	۹۲/۲±۱۴/۱			
دقیقه سوم	۰/۷۶۹	۸۵/۵±۵/۸	۸۳/۵±۱۱/۲			
دقیقه پنجم	۰/۵۴۱	۸۱/۲±۲/۵	۷۸/۵±۷/۳			
						P=۰/۰۴۵ P=۰/۰۲۸

آزمون آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری

جدول شماره ۳- مقایسه میانگین و انحراف معیار تعداد ضربان قلب بین دو گروه دارویی رمی فتاتنیل و آلففتاتنیل

زمان اندازه‌گیری	رمی فتاتنیل میانگین (انحراف معیار)	آلففتاتنیل میانگین (انحراف معیار)	سطح معنی‌دار آزمون t
بدو ورود	۸۲/۸ $\pm$ ۱۳	۷۹/۶ $\pm$ ۱۳/۵	-
قبل از لوله‌گذاری	۸۴/۹ $\pm$ ۱۱/۱	۸۶/۹ $\pm$ ۱۲/۹	-
بالاصله پس از لوله‌گذاری	۹۷/۵ $\pm$ ۱۰/۲	۹۵/۱ $\pm$ ۱۴/۷	-
دقیقه سوم	۹۳/۵ $\pm$ ۱۲/۱	۹۳/۶ $\pm$ ۱۰/۹	-
دقیقه پنجم	۸۸/۷ $\pm$ ۱۴/۴	۸۷/۶ $\pm$ ۱۰/۵	-
$P=0.026$			آزمون آنالیز واریانس با اندازه‌های تکراری $P=0.022$

ماگوئیر و همکاران (در مطالعه مقایسه دو دارو در بیماران مبتلا به پرفشاری خون) نتیجه گرفتند که فشارخون سیستول، دیاستول و متوسط فشارخون شریانی به صورت محسوس پس از القاء بیهوشی کاهش می‌یابد و ضربان قلب پس از لوله‌گذاری تراشه از اندازه پایه بالاتر می‌رود (در گروه رمی فتاتنیل ۱۲ ضربان در دقیقه با $=0.065 P$ در گروه آلففتاتنیل پاتزده ضربان در دقیقه بیش از اندازه پایه با $>0.05 P$). تفاوت محسوسی بین دو گروه در ضربان قلب و یا فشارخون شریانی در تمام زمانها به دست نیاوردند و در نهایت نتیجه گرفتند هر دو دارو به طور یکسان در اصلاح واکنش هموینامیک بدنال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه مؤثر می‌باشند (۱۴). که این موضوع کاملاً با یافته‌های مطالعه حاضر مطابقت دارد.

در مطالعه Wiel.E و همکارانش که مقایسه اثر این دو دارو را بر روی پاسخ قلب و عروق به لارینگوسکوپی انجام دادند، نتیجه گرفتند که متوسط فشارخون شریانی در خلال لارینگوسکوپی در ۶/ بیماران گروه رمی فتاتنیل در برابر 20% بیماران گروه آلففتاتنیل افزایش یافت ($>0.05 P$) و اظهار داشتند هر دو دارو در کنترل عوارض هموینامیک لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه مؤثر هستند. اما داروی رمی فتاتنیل را می‌توان با موقیت بالایی بکار برد و توفیق بیشتر کسب نمود و در ارتباط با دید گلوت، تزریق مجدد مخدر یا پوفول و بازگشت تنفس خود بخودی و باز کردن چشم تفاوت محسوسی دیده نشد و سی دقیقه پس از پذیرش در PICU متوسط فشارخون شریانی به میزان زمان قبل از القاء رسید (۱۵). همچنین ذکر اخوان اکبری و همکاران نیز در مقایسه اثرات این دو دارو به همین نتایج دست یافتند و اظهار داشتند که رمی فتاتنیل بیشتر از آلففتاتنیل تغییرات هموینامیک ناشی از لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه را کاهش می‌دهد (۱۶). علت این امر را می‌توان به قدرت اثر بالای رمی فتاتنیل، استفاده از پروفول

اما ضربان قلب به دلیل کاهش فشارخون و تجویز نسدونال به خصوص در گروه رمی فتاتنیل افزایش یافت که آزمون آماری اختلاف معنی‌داری بین دو گروه نشان نداد (جدول شماره ۳).

پس از لوله‌گذاری تراشه تمام پارامترهای مورد ارزیابی، به جز ضربان قلب در سطح پایه دچار افزایش شدند و از دقیقه سوم مجدداً به سطح زمان قبل از لوله‌گذاری تراشه برگشتند. به طوری که تمام متغیرهای مذکور در دقیقه پنجم به سطح زمان قبل از لوله‌گذاری تراشه برگشتند و تنها در گروه رمی فتاتنیل فشارخون سیستول در دقیقه سوم به سطح زمان قبل از لوله‌گذاری تراشه برگشت (جدول ۱ تا ۳).

بحث و نتیجه‌گیری:

این موضوع به خوبی شناخته شده است که لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه باعث تغییرات هموینامیک بوسیله تحريك کردن واکنش سمپاتو‌آدرنرژیک می‌شود (۱۶). در نتیجه تاکیکاردی و هیپرتانسیون به صورت مشترک باعث بالا رفتن میزان موربیدیتی و مورتالیتی در بیماران می‌گردد. به همین دلیل این مطالعه به منظور کنترل تغییرات هموینامیک با استفاده از دو داروی مخدر رمی فتاتنیل و آلففتاتنیل طراحی گردید و دو گروه از بیماران مورد مقایسه قرار گرفتند.

مقادیر پایه فشارخون سیستول، دیاستول، فشار متوسط شریانی و ضربان قلب در دو گروه مشابه بود و اختلاف معنی‌داری با هم نداشتند. پس از تزریق داروی مخدر و داروهای القاء تمام متغیرهای هموینامیک کاهش معنی‌داری پیدا کردند و تنها ضربان قلب به خصوص در گروه رمی فتاتنیل افزایش یافت که علت این امر ناشی از کاهش فشارخون، تجویز نسدونال و ایجاد تاکیکاردی رفلکسی قابل توجیه می‌باشد.

شریانی ۷/۲۹٪ در مقابل ۴/۴٪ گروه R ($P < 0.001$) بود. اما تفاوت تغییرات ضربان قلب در دو گروه نامحسوس بود ($P = 0.456$). به طور کلی نتایج این مطالعه نشان داد که ۱mcg/kg رمی‌فتانیل نسبت به ترکیب لیدوکائین با دوز ۱/۵mg/kg به همراه ۱smolول در تخفیف واکنش همودینامیک به لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه بیشتر مؤثر می‌باشد (۱۲).

در مجموع از مطالعه حاضر می‌توان به این نتیجه رسید که هر دو داروی رمی‌فتانیل و آلفتانیل، افزایش فشارخون ناشی از لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه را تعديل می‌کند و در مورد افزایش تعداد ضربان قلب به دنبال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه این دو دارو تفاوت معنی‌داری با هم ندارند. بنابراین به منظور کنترل پاسخ‌های فشاری به لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه از نظر آماری می‌توان با اطمینان از این دو دارو استفاده نمود.

با توجه به اینکه در چندین مطالعه ذکر شده از جمله دکتر اخوان اکبری علاوه بر استفاده از دوز بولوس این دو دارو از انفوزیون این دو دارو نیز استفاده نمودند، مقادیر افت فشارخون به خصوص در گروه رمی‌فتانیل از حد پایه به بیش از ۳۰ درصد کاهش یافته و به منظور اصلاح هیپوتانسیون از داروی افرین استفاده نموده‌اند. به همین دلیل پیشنهاد می‌گردد در مطالعه‌ای دیگر دوزهای مختلف انفوزیون و همچنین مقایسه دوز بولوس و دوز انفوزیون موربد بررسی قرار گیرد تا از مزایای این دارو با کمترین عوارض ممکن استفاده شود.

در القاء بیهوشی و همچنین استفاده از دوز انفوزیون علاوه بر دوز بولوس دانست.

در مطالعه‌ای دیگر Cicek.M و همکارانش به مقایسه اثرات این دو دارو پرداختند. بطوری که در گروه آلفتانیل متوسط فشارخون شریانی و ضربان قلب در دقیقه اول و در خلال برش پوست در قیاس با گروه رمی‌فتانیل افزایش یافت ($P < 0.05$). در حالی که استفاده از رمی‌فتانیل در مقایسه با آلفتانیل باعث می‌شود خارج نمودن لوله تراشه زودتر انجام شود و نتیجه گرفتند هر دو دارو می‌تواند پاسخ قلب و عروق ناشی از لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه را کنترل نمایند (۱۶).

در مطالعه‌ای Saziye öz can و همکارانش به مقایسه اثر دو داروی فتانیل و رمی‌فتانیل بر تغییرات قلب و عروق بدنبال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه پرداختند و نتیجه گرفتند هر دو داروی مورد نظر مؤثر بوده اما رمی‌فتانیل بیش از فتانیل جهت تخفیف واکنش همودینامیک مؤثر است (۵).

در مطالعه‌ای دیگر Ohare و همکارانش با هدف تعیین دوز مؤثر رمی‌فتانیل بر اصلاح واکنش همودینامیک بدنبال لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه انجام دادند، مشخص نمودند که دوز یک و ۱/۲۵ میکروگرم به ازای کیلوگرم وزن بدن مؤثر می‌باشد (۱۷) و در مطالعه دیگر دوز بولوس ۱۵ میکروگرم به ازای کیلوگرم وزن بدن از آلفتانیل را به منظور اصلاح واکنش همودینامیک متعاقب لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه پیشنهاد دادند که در این مطالعه نیز از این دو دوز استفاده گردید.

در پژوهشی دیگر Min J H و همکارانش به بررسی اثرات رمی‌فتانیل (گروه R) در مقایسه با لیدوکائین و اسمولول (گروه LE) بر روی تخفیف واکنش‌های همودینامیک به لارینگوسکوپی و لوله‌گذاری تراشه پرداختند و نتیجه گرفتند که تغییرات فشارخون متوسط شریانی در دو گروه دارای تفاوت محسوس بود ($P < 0.001$). در گروه LE افزایش فشارخون متوسط

References**منابع**

1. Miller RD. Anesthesia. 5nd ed. Philadelphia: Churchill living stone; 2005: 1647.
2. Ratan A, Hill R, Habib E, Tong J. Remifentanil prevents the hemodynamic response to orotracheal intubation. *The Journal of Applied Research*. 2001;5:1-5.
3. Memis D, Turan A, Karamanlioglu B, Seker S, Türe M. Gabapentin reduces cardiovascular responses to laryngoscopy and tracheal intubation. *Eur J Anes the Siol*. 2006;23:686-690.
4. Iftikhar T, Taqi A, Sibtain A, Anjum S. Oral gabapentin reduces hemodynamic responses to direct laryngoscopy and tracheal intubation. *Anesthesia, Pain & Intensive Care*. 2011;15:17-21.
5. Ozcan S, Bsar H. Comparison of the effects of remifentanil and fentanyl on the hemodynamic responses to tracheal intubation. *Turkiye Klinikleri J Med Sci*. 2003;23:204-207.
6. Habib AS, Parker JL, Maguire AM, Rowbotham DJ, Thompson JP. Effects remifentanil and alfentanil on the cardiovascular response to induction of anesthesia and tracheal intubation in the elderly. *BJA*. 2002;88:430-433.
7. Taittonen M, Kirvelä O, Antaa R, Kanto J. Cardiovascular and metabolic response to colonidine and midazolam premedication. *EUR J Anaesthesiol*. 1997;14:190-196.
8. Vucevic M, Prudy GM, Ellis FR. Esmolol hydrochloride for management of the cardiovascular stress response to laryngoscopy and tracheal intubation. *Br J Anaesth*. 1992;68:529-530.
9. Figueiredo E, Garcia-Fuentes EM. Assessment of the efficacy of esmolol on the hemodynamic changes induced by laryngoscopy and tracheal intubation. A meta-analysis. *Acta Anaesthesiol Scand*. 2001;45:1011-1022.
10. Ugur B, Ogurlu M, Gezer E, Nuri Aydin O, Gürsoy F. Effects of esmolol lidocaine and fentan on hemodynamic responses to endotracheal intubation: A comparative study. *Clin Drug Investig*. 2007;27:269-277.
11. Tasyüz T, Topcu I, Özaslan S, Sakarya M. Effects of esmolol on hemodynamic responses to laryngoscopy and tracheal intubation in diabetic versus non-diabetic patients. *Turk J Med Sci*. 2007;37:289-296.
12. Min JH, Chai HS, Kim YH, Chae YK, Choi SS, Lee A, et al. Attenuation of hemodynamic responses to laryngoscopy and tracheal intubation during rapid sequence induction: remifentanil Vs. Lidocaine with esmolol. *Minerva Anesthesiol*. 2010;76:188-192.
13. Akhavan Akbari G, Entezariasi M, Amani F. Comparison of the effects of remifentanil and alfentanil on the cardiovascular responses to the induction of Anesthesia and Anesthesia tracheal intubation in elderly. *Journal of Ardeabil Medical Sciences*. 2006;3:220-226. [Persian]
14. Maguire AM, KUmar n, Rowbotham DJ, Thompson JP, Parkr JL. Comparison of effects of remifentanil and alfentanil on cardiovascular response to tracheal intubation in hypertensive patients. *Br J Anaesth*. 2001;86:90-93.
15. Wiel E, Davette M, Carpentier L, Fayoux P, Erb C, Chevalier D, et al. Comparison of remifentanil and alfentanil during anesthesia for patients undergoing direct laryngoscopy without intubation. *Br J Anaesth*. 2003;91:421-423.
16. Cicek M, Koroglu A, Demirbilek S, Teksan H, Ersoy MO. Comparison of propofol alfentanil and propofol-remifentanil anaesthesia in percutaneous nephrolithotripsy. *Eur J Anaesthesiol*. 2005;22:683-688.
17. OHare R, Mc Atamney D, Mirakhur RK, Hughes D, Carabine U. Bolus dose remifentanil for control of hemodynamic response to tracheal intubation during rapid sequence induction of anaesthesia. *Br J Anaesth*. 1999;82:283-285.

Effects of remifentanil and alfentanil on cardiovascular responses to tracheal intubation

Gh. Sobhani, MSc¹ H. Jarineshin, MD² S. Kashani, MD² MS. Golvardi Yazdi, MSc¹ F. Kooshesh, MSc³
S. Hosseini Teshnizi, MSc⁴

Instructor Department of Anesthesiology¹, Assistant Professor Department of Anesthesiology², Instructor Department of Anesthesiology³, Boshehr University of Medical Sciences, Boshehr, Iran. Instructor Department of Biological Statistic⁴, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

(Received 21 Sep, 2011 Accepted 5 Jun, 2012)

ABSTRACT

Introduction: Laryngoscopy and tracheal intubation necessitate to start a surgery and induction of general anesthesia as well as the maintenance of the air way and to provide ventilation. However, Laryngoscopy and tracheal intubation may lead to hemodynamic response that appear with the symptoms of hypertension tachycardia, arrhythmia and myocardial ischemia and results in myocardial infarction and CVA. The present clinical trial study compared the effect of two rapid-onset narcotic, remifentanil and alfentanil on the hemodynamic responses to laryngoscopy and tracheal intubation.

Methods: We studied 80 patients aged 20-50 (ASA I & II) as candidates to elective surgery with general anesthesia. The patients were randomly divided into two groups of 40 with the similar induction. The first group received remifentanil $1\mu\text{gr}/\text{kg}$ and the second group alfentanil $15\ \mu\text{gr}/\text{kg}$ one minute before induction. Systolic, diastolic, mean arterial blood pressure and heart rate was measured and recorded before induction, after the injection of drugs, after tracheal intubation, three and five minutes after tracheal intubation. The data were analyzed using descriptive and analytical statistics.

Results: Immediately, following the administration of narcotic and induction drug, systolic, diastolic and mean arterial pressure decreased significantly in two groups ($p<0.05$), but, heart rate increased in both groups which this increase was not statistically significant. After laryngoscopy and tracheal intubation all hemodynamic variants (except heart rate) increased (on basic level) and slowly decreased after three minutes in such a way that all hemodynamic variants returned to the level before intubation, in the fifth minute after intubation.

Conclusion: Both remifentanil and alfentanil decreased hemodynamic variants due to laryngoscopy and tracheal intubation. These drugs could be used safely to control hemodynamic responses which occur following tracheal intubation.

Correspondence:
MS. Golvardi Yazdi, MSc.
Department of Anesthesiology
Shahid Mofarrag Hospital.
Hormozgan University of
Medical Sciences.
Bandar Abbas, Iran
Tel: +98 917 369 1939
Email:
golvardy@yahoo.com

Key words: Remifentanil – Alfentanil – Laryngoscopy - Intubation - Hemodynamics